

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Referuntur variæ sententiæ circa constitutum peccati habitualis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

ralem, licet non completam, cum habeant peccatum. Erunt etiam impeccabiles, incorruptibiles, impassibiles &c. ut bene ostendit Tannerus citatus num. 103.

IX.
Ex diversis capitulis oritur maiorem aut minorem esse poenam damni.

Dices: poena damni est maior quam poena sensus in adultis; nonnulli enim ex Sanctis Patribus affirmant poenam damni esse longe acerbissimam, si ergo parvuli puniri possint poena maiore, possunt minore. Respondetur primo, poenam damni seu privationem visionis beatificae & donorum supernaturalium esse eo maiorem vel minorem formaliter, seu in ratione poenae, quod fuit illorum acquiritio magis vel minus in illius potestate, qui illa amisit, & etiam quod magis ea culpa sua perdidit: cum ergo nunquam fuerit in potestate proximam parvulorum acquirere gratiam, vel visionem beatificam, esto concederemus in adultis poenam damni esse maiorem poena sensus, de quo statim, adhuc

non sequitur eam esse adeo gravem in parvulis. Deinde consequentia nulla est; privatio enim gratiarum peculiarium habere potest cum peccato alterius connexionem, non tamen eam habet poena sensus: sic in humanis ob peccatum parentis filium saepe videmus bonis paternis exui, qui tamen non propterea flagellari possent, aut alio supplicio affici.

Privatio gratiarum peculiarium habet cum alieno peccato connexionem.

Secundo responderi potest, poenam damni solitarie sumptam, & non prout includit tristitiam inde resultantem (quo sensu dicunt Patres illam esse gravissimam) licet sit maxima poena secundum quid, cum sit carentia summi boni, simpliciter tamen respectu patientis, poenam ignis & vermem conscientiae esse graviolem, ut aperte docet Sanctus Thomas quaest. 5. de malo art. 1. ad 3. & alii.

X.
Si poena damni solitaria sumatur, videtur superari posse a poena sensus.

DISPUTATIO CVII.

De divisione peccati in actuale & habituale.

I.
Certissimum est dari peccatum actuale.

HÆC ultima restat ex iis quas supra posuimus peccati divisionibus, in actuale scilicet & habituale. Actuale peccatum quid sit, notius est, quam ut a quoquam in dubium vocetur; tunc enim contingit, quando quis actu Deum offendit, & aliquam ejus Legem transgreditur, vel actum prohibitum exercendo, quod peccatum commissionis dicitur, vel actionem aliquam preceptam omittendo, quod vocatur peccatum omissionis: De quibus fuscè dictum est supra.

II.
Non minus certum est dari peccatum habituale, per quod facta.

Certum etiam est, dari peccatum habituale, per quod transacto peccato actuali, homines denominantur peccatores, donec peccati illius remissionem obtineant: Sic Luca cap. 7. vers. 37. dicitur: Mulier quæ erat in civitate peccatrix; Sic Christus dicitur manducasse cum peccatoribus, vocare peccatores, pro peccatoribus mortuus, &c. Hinc etiam macula aliqua, transacto actuali peccato, in hominibus manere dicitur, ratione cujus immundi & sordidi appellantur: e contra verò justificatio in pii mundatio dicitur, & ablutio. Hujus itaque peccati, & macule naturam ac notionem hic inquiremus.

SECTIO PRIMA.

Referuntur variae sententiae circa constitutionem peccati habitualis.

I.
Prima sententia ait peccatum habituale esse habitum vitiosum.

PRIMA sententia est Ariminensis, qui peccatum habituale, vult esse habitum vitiosum, cum nihil aliud sit ab actuali peccato in animâ relictum. Sed contra: habitus namque vitiosus, etiam in iustis permanent remisso peccato. Contra secundò: omisio enim pura nil physicum in animâ producit, cum tamen post peccatum puræ omissionis maneat in animâ peccatum habituale, non minus quam post peccatum commissionis. Per quæ etiam impugnata manet opinio Magistri in 4. dist. 33. peccatum habituale constituentis in qualitate quadam à peccato actuali relictâ.

Secunda sententia tribuitur Scoto, peccatum scilicet habituale nihil esse homini intrinsecum, sed solam ordinationem Dei extrinsecam, qua illum, qui peccatum actuale admisit, destinat ad poenam: qua de causa hæc sententia peccatum habituale appellat relationem rationis. Ab hac opinione acutissimum Scotum liberat Hugo Cavellus, & meritò; ab omnibus enim rejicitur, primò quia non malum sed bonum est ordinari ad poenam, unde à Deo directè & per se fit, qui tamen nullo actu suo hominem constituere potest peccatorem. Deinde demones jam in inferno peccant, qui nihilominus propterea ad novam poenam non destinantur. Præterea si Deus hominem, qui peccavit, punire nollet, sicque non destinaret eum ad poenam, dicerent tamen communiter omnes, manere posse peccatum, sicut e contra remittere posset habituale peccatum, non remis à poenâ. Tandem destinatio ad poenam, est effectus peccati, & homini planè extrinsecus.

II.
Secunda sententia est, peccatum habituale esse ordinationem ad poenam.

Deus nullo actu suo hominem constituere potest peccatorem.

Tertia

III. Tertia sententia non multum discrepare videtur à precedente, peccatum enim habituale idem esse dicit ac hominem aliquando peccasse. Ne tamen hujus sententiæ auctores concedant peccatum habituale manere etiam in justificatis, cum in iis maneat peccasse, addunt includi necessarium debere ordinationem illam Dei, numero precedente declaratam. Ita Gabriel in 4. dist. 14. q. 1. & Okam q. 8. & 9. Hæc sententia, ut dixi, parum differt à precedente, & iisdem fere, quæ contra illam adducta sunt argumentis, refellitur: nec est scdæta vel maculata formaliter anima, quòd à Deo ordinetur ad poenam, sed est tantum maculata præsuppositivè.

IV. Quarta sententia est, peccatum habituale, seu maculam, esse dignitatem intrinsecam ad poenam, ex actu præterito resultantem: pro qua sententiâ varios citat Salas. Hic dicendi modus, nisi aliud addatur, non explicat qua ratione transacta actuali peccato maneat culpa, seu macula, quare hæc opinio, licet vera, nihil tamen declarat.

SECTIO SECUNDA.

Statuitur & declaratur conceptus essentialis peccati habitualis.

I. **H**is ergo sententiis, ut minus ad rem hanc explicandam efficacibus, relictis: Communis & vera opinio est, peccatum habituale ut sic, seu ut abstrahit à statu naturæ elevatæ ad finem supernaturalem, esse actum ipsum malum præteritum moraliter adhuc manentem: unde præter privationem gratiæ, de qua postea, datur jam in animâ alia macula, quæ per se completam peccati habitualis rationem continet: ita auctores communiter, quos latè refert Salas 1. 2. d. 14. sect. 3. num. 31. & sequitur Tannerus hic, d. 4. q. 6. dub. primò & Amicus hic, Disp. 24. num. 16.

II. Ratio est primò: quia in purâ naturâ, ubi homines non essent elevati ad finem supernaturalem, possent peccare mortaliter, & in ipsis transactò actu manere peccatum habituale, & tamen tunc non consisteret hoc peccatum in privatione gratiæ: cum enim tunc nulla esset obligatio habendi gratiam, consequenter illius carentia non esset carentia formæ inesse debite, ergo nec peccatum, ergo peccatum habituale jam consistit in actu præterito moraliter manente, quidquid sit an præterea includat privationem gratiæ, qua de re mox aliquid dicemus.

III. Vasquez d. 139. vult peccatum habituale, etiam in statu puræ naturæ, consistere in privatione gratiæ; eo ipso enim, inquit, quòd quis peccaret, fieret debitor gratiæ, utpote quâ indigeret ad reconciliationem cum Deo, & peccati remissionem. Sed contra primò: possent enim peccatum tunc remitti per condonationem extrinsecam. Contra secundò: aliud est indigere gratia, aliud habere debitum illius, ut constat in damnatis, nunquam enim quis habet debitum gratiæ, ita ut illius carentia censetur peccatum, nisi Deus sub certis conditionibus statuerit eam illi concedere, nisi per ipsum steterit, vel per alium, à quo in eum erat derivanda; nec enim habere potest obligationem illius, quod non omnino est in ejus potestate.

IV. Probatur secundò, communi & ab omnibus usurpato argumento de peccato veniali, quod postquam transactum est, maculam in anima relinquit, à qua per Sacramentum poenitentiae lavamur &

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 1.

mundamur, sed hæc non consistit in privatione gratiæ, cum peccatum veniale nullam tollat gratiam, ergo etiam ex eo quòd quis peccaverit mortaliter, manebit in eo macula independentè à privatione gratiæ. Nec satisfacit quòd respondent aliqui, peccatum veniale habituale consistere in privatione majoris cujusdam gratiæ, stare enim potest hoc peccatum cum gratiâ, etiam intensissimâ. Nec consistit in privatione fervoris actualis, sæpè enim peccatur venialiter, quando non est obligatio habendi ejusmodi actualem fervorem tam intensum.

Probatur tertio, communi etiam argumento: ipso facto enim quod quis alium offenderit, & injuria non sit condonata, censetur adhuc habitualiter manens injuriosus, sicque si Deum offenderit manet peccator, dignus adhuc odio, & punitione, & hoc sensu dicitur peccatum seu injuria respectu tum Dei tum hominum manere moraliter, id est quoad effectus hosce morales jam dictos, perinde ipsi est, ac si jam actu & physicè peccatum illud committeret. Unde id quod movet personam offensam ad odium & vindictam est actus ipse præteritus, ratione cujus posito quòd condonatus non sit, offensus displicet sibi semper in personâ offendente.

Cum ergo ipso facto quòd concipiatur quis peccasse, & peccatum illud deletum adhuc, seu condonatum non esse, omnibus aliis præcis, intelligitur quis manens moraliter peccator, intelligitur formaliter ratio peccati habitualis, ergo in hoc sita est ejus essentia, sicut essentia ignis in materiâ & formâ ignis inter se unitis, quia his solis conceptis concipitur ignis. Eo ipso igitur quòd quis admittit peccatum, & necdum sit deletum, dicitur lumen naturæ esse ipsum adhuc odio & poenâ dignum, & consequenter esse habitualiter etiamnum peccatorem: sicut de voto & aliis hujusmodi præteritis dici solet, quæ ubi semel posita sunt, & nunquam postea sufficienter retractata, etiamnum obligant, licet Physicus ille actus dudum transferit. Hoc nimirum in omnibus est, moraliter seu in ordine ad effectus morales manere.

SECTIO TERTIA.

Objectiones contra essentiam peccati habitualis hoc modo declaratam.

OBJICIES primò: hinc sequi existere aliquem in peccato habituali, nihil aliud esse quàm denominationem extrinsecam. Respondetur physicè loquendo ita esse; provenit nihilominus hæc denominatio à formâ, quæ aliquando erat intrinseca, in quo differt ab aliis denominationibus purè extrinsecis. Moraliter ergo loquendo est denominatio intrinseca, perinde enim est huic homini, qui aliquando peccavit, in ordine ad effectus morales supra positos, ac si modò physicè & intrinsecè peccaret. Unde ut nunc sit peccator, & odibilis, sufficit quòd aliquando peccaverit, & peccatum illud necdum sit condonatum. Neque eum odit aut punit Deus ob aliquid, quod in illo jam videt, sed quòd aliquando vidit, seu videt fuisse, & moraliter adhuc permanere intrinsecè.

Objicies secundò: hinc sequi non actum tantum præteritum, sed etiam non condonationem spectare ad intrinsecum conceptum peccati habitualis,

solus actus præteritus, moraliter manens, ergo, peccatum habituale morale.

Eo ipso quòd quis alium offenderit, & injuria non sit remissa, censetur etiamnum injuriosus.

VI. Viterius declaratur quo pacto eo ipso quòd peccatum non sit condonatum, maneat quis peccator.

Quid sit actus aliquem manere moraliter.

I. Quamvis actus præteritus, jam non existat, manet tamen moraliter intrinsecè.

II. Obj. Sequi non condonationem Dei esse partem peccati habitualis.